

ΑΛΓΕΒΡΑ - ΕΡΓΑΣΙΑ 3

ΣΕΜΦΕ, 5ο Εξάμηνο, ακ. έτος 2007-8

~~1.~~ Θεωρήστε την προσθετική ομάδα $\mathbb{R}$ και την υποομάδα της $\mathbb{Z}$.

α) Περιγράψτε γεωμετρικά ένα σύμπλοκο $t + \mathbb{Z}$.

β) Δείξτε ότι το σύνολο όλων των συμπλόκων της $\mathbb{Z}$ στην $\mathbb{R}$ είναι

$$\{t + \mathbb{Z} : 0 \leq t < 1\}.$$

~~2.~~ Χρησιμοποιώντας το Θεμελιώδες Θεώρημα Ομομορφισμού περιγράψτε την ομάδα-πηλίκο $\mathbb{R}/\mathbb{Z}$ και δώστε γεωμετρική της ερμηνεία.

β) Ποιά είναι τα ανάλογα αποτελέσματα για την ομάδα $\mathbb{R}^2$ και την υποομάδα της $\mathbb{Z}^2$.

~~2.~~ α) Περιγράψτε γεωμετρίκα τις υποομάδες $\langle (3, 3) \rangle$ και $\langle 3 \rangle \times \langle 3 \rangle$ της ομάδας $\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}$.

β) Εκφράστε τις ομάδες - πηλίκα $\frac{\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}}{\langle (3, 3) \rangle}$ και $\frac{\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}}{\langle 3 \rangle \times \langle 3 \rangle}$ σύμφωνα με την ταξινόμηση των πεπερασμένα παραγόμενων αβελιανών ομάδων, και δώστε τη γεωμετρική τους ερμηνεία. (Χρησιμοποιείστε ότι $\langle (3, 3) \rangle \cong 3\mathbb{Z} \times \{0\}$.)

γ) Σε κάθε μία από τις παραπάνω ομάδες - πηλίκα δώστε το σύμπλοκο του στοιχείου $(1, 2)$ και περιγράψτε το γεωμετρικά.

δ) Σε κάθε μία από τις παραπάνω ομάδες - πηλίκα δώστε ελάχιστους εκπροσώπους των συμπλόκων τους.

~~3.~~ Ορίστε την $f : \{0, 1, 2, \dots, 10\} \rightarrow \{0, 1, 2, \dots, 10\}$ μέσω της σχέσης: $f(n) =$ το υπόλοιπο της διαιρεσης του $4n^2 - 3n^7$ δια 11.

α) Δείξτε ότι η f είναι μετάθεση.

β) Βρείτε αν η f είναι άρτια ή περιττή.

γ) Υπολογίστε την f^{-1} .

~~4.~~ Εστω $\sigma = (a_1 \ a_2 \ \dots \ a_r) \in S_n$ ένας κύκλος μήκους r ($r \leq n$).

α) Δείξτε ότι $\forall \xi \in S_n$ είναι: $\xi \sigma \xi^{-1} = (\xi(a_1) \ \xi(a_2) \ \dots \ \xi(a_r))$, δηλαδή πάλι κύκλος μήκους r .

β) Δείξτε ότι για τον κύκλο σ υπάρχει μετάθεση $\xi \in S_n$ τέτοια ώστε $\sigma = \xi(1 \ 2 \ \dots \ r)\xi^{-1}$.

γ) Αν $1 \leq r \leq n$, δείξτε ότι υπάρχουν $\frac{1}{r}[n(n-1) \cdots (n-r+1)]$ κύκλοι μήκους r στην S_n .

δ) Αν a είναι r -κύκλος, είναι και το a^k r -κύκλος. (Δείτε και Ασκήσεις 23, 24, σελ. 96 του βιβλίου σας.)

5. Μία στοιχειώδης αντιμετάθεση είναι μία αντιμετάθεση της μορφής $s_i = (i \ i+1)$ για $i < n$.
- α) Αν $i < j$, δείξτε ότι $(i \ j)$ είναι γινόμενο περιττών στοιχειωδών αντιμεταθέσεων.
- β) Δείξτε ότι οι $n - 1$ στοιχειώδεις αντιμεταθέσεις $s_1, s_2, \dots, s_{n-1}$ είναι γεννήτορες της ομάδας S_n .
- γ) Δείξτε ότι μεταξύ των στοιχειωδών αντιμεταθέσεων ισχύουν οι σχέσεις:

$$\begin{aligned} s_i s_{i+1} s_i &= s_{i+1} s_i s_{i+1} \\ s_i s_j &= s_j s_i, \quad |i - j| > 1 \end{aligned}, \quad i, j \in \{1, \dots, n - 1\}.$$

6. Δείξτε ότι η S_n παράγεται από τις μεταθέσεις (12) και $(1, 2, \dots, n)$. (Για υποδείξεις δείτε Ασκ. 51, σελ. 134 του βιβλίου σας.)

7. Δείξτε ότι για κάθε υποομάδα H της S_n , με $n \geq 2$, είτε όλες οι μεταθέσεις στην H είναι άρτιες είτε ακριβώς οι μισές από αυτές είναι άρτιες.

8. α) Εστω $(A, +, \cdot)$ και $(B, +, \cdot)$ δακτύλιοι. Δείξτε ότι το καρτεσιανό γινόμενο $A \times B$ εφοδιασμένο με τις κάτωθι πράξεις είναι επίσης δακτύλιος:

$$\begin{aligned} + : (a_1, b_1) + (a_2, b_2) &= (a_1 + a_2, b_1 + b_2) \\ \cdot : (a_1, b_1) \cdot (a_2, b_2) &= (a_1 \cdot a_2, b_1 \cdot b_2) \end{aligned}$$

β) Εστω $(A, +, \cdot)$ ένας δακτύλιος με μοναδιαίο στοιχείο. Δείξτε ότι το σύνολο A^* των αντιστρέψιμων στοιχείων του αποτελεί ομάδα με πρόζη τον πολλαπλασιασμό.

γ) Εστω $(A, +, \cdot)$ και $(B, +, \cdot)$ δακτύλιοι με μοναδιαία στοιχεία. Δείξτε ότι ο δακτύλιος $(A \times B, +, \cdot)$ έχει μοναδιαίο στοιχείο και ισχύει $(A \times B)^* = A^* \times B^*$.

δ) Δείξτε ότι οι δακτύλιοι $(Z_m \times Z_n, +, \cdot)$ $(Z_{mn}, +, \cdot)$ είναι ισομορφικοί αν και μόνον αν $(m, n) = 1$.

ε) Βρείτε τα αντιστρέψιμα στοιχεία του δακτυλίου Z_{15} .
(Υπόδειξη: $Z_{15} \cong Z_3 \times Z_5$.)

Παράδοση: Παρασκευή 8 Φεβρουαρίου 2008 στο μάθημα.

Σ. Λαμπροπούλου